JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
23 päivänä toukokuuta 1996 *

1. Verwaltungsgericht Düsseldorf on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Voidaanko saksalaiselle ostajalle maitoa toimittavalle saksalaiselle maidontuottajalle, jonka tila sijaitsee Saksassa ja jolla on vuokra-alueita Saksassa ja Alankomaissa, 2.4.1984 myönnetty maidon viitemäärä liittää osittain kyseisen maidontuottajan Alankomaissa sijaitseviin vuokra-alueisiin niin, että vastaava viitemäärä siirtyy vuokrasopimuksen päätyttyä vuokranantajalle vai voidaanko saksalaiselle maidontuottajalle myönnetty kiintiö liittää vain Saksassa sijaitseviin alueisiin?"

Asiaa koskevat tosiseikat

2. Asiakirja-aineiston mukaan pääasian kantaja, saksalainen seurakunta Katholische Kirchengemeinde St. Martinus Elten, omistaa 20,2123 hehtaarin suuruisen maatilan, josta 17,69 hehtaaria sijaitsee Alankomaissa ja loput Saksassa. Kyseinen maatila, jota käytetään lypsylehmien hoitamiseen, vuokrattiin ennen vuotta 1984 saksalaiselle maanviljelijä Jansenille, jonka oman tilan suuruus oli lisäksi 1,07 hehtaaria.

Jansen toimitti tuottamansa maidon vuodesta 1983 alkaen saksalaiselle meijeriosuuskunnalle aina kuolemaansa asti vuonna 1989. Näiden toimitusten perusteella Saksan viranomaiset myönsivät hänelle 182 000 kilon viitemäärän.

3. Jansenin kuoleman jälkeen hänen tyttärensä ja ainoa perillisensä Elke Jansen perusti Derksen-nimisen henkilön kanssa yksityisoikeudellisen yhtymän (Gesellschaft bürgerlichen Rechts, GbR) kummankin maatilan yhteistä hallinnointia varten. Vastaajana oleva hallintoviranomainen, Direktor der Landwirtschaftskammer Rheinland als Landesbeauftragter, antoi Elke Jansenille jälkikäteen 23.3.1990 päivätyn todistuksen hänen kuolleen isänsä viitemäärien siirtämisestä hänelle perintönä 15.3.1989 lähtien; viitemäärä oli 192 933 maitokiloa.

* Alkuperäinen kieli: espanja.

4. Vastaajana oleva hallintoviranomainen vahvisti Derksen und Jansen GbR -yhtymän pyynnöstä 30.1.1990 päivätyillä eri päätöksillä 192 933 kilon (Jansenin tilalta) ja 953 510 kilon (Derksenin tilalta) viitemäärän siirtymisen; nämä määrät muutettiin 13.6.1990 tehdyillä täydentävillä päätöksillä ensin mainitun osalta 191 004 kiloksi ja viimeksi mainitun osalta 943 975 kiloksi. Yhtymä hallinnoi tämän jälkeen molempia tiloja vaikka kantajalta ei ollutkaan pyydetty lupaa eikä saatu siltä hyväksyntää alivuokraukseen.

5. Yhtymäkumppanit Derksen ja Jansen sopivat yhtymän purkamisesta 15.11.1990 kantajan nostettua maanvuokrausasioissa toimivaltaisessa Arrondissementsrechtbank te Arnhemissa (Alankomaat) kanteen Elke Jansenia vastaan, ja tämän oikeudenkäynnin tuloksena Jansenin ja kantajan välinen vuokrasuhde purkautui.

6. Derksen sai 13.12.1990 vahvistetulla kauppakirjalla omistukseensa Elke Jansenin omistukseen kuuluneet 1,07 hehtaarin alueen sekä tämän perintönä saaman maitokiintiön. Samana päivänä Derksen teki hakemuksen siitä, että Derksen und Jansen -yhtymän maitokiintiö luovutettaisiin hänelle. Vastaajana oleva viranomainen hyväksyi tämän hakemuksen ja vahvisti 12.3.1991 päivätyillä kahdella erillisellä päätöksellä 191 004 kilon ja 943 975 kilon viitemäärien siirtymisen tälle.

7. Kantaja pyysi 5.12.1991 päivätyllä hakemuksellaan vastaajalta, että sille annetaan *Verordnung über die Abgaben im Rahmen von Garantiemengen im Bereich der Marktorganisation für Milch und Milcherzeugnisse* -nimisen säädöksen (maito- ja maitotuotealan yhteisen markkinajärjestelyn alalla taattuihin määriin liittyviä maksuja koskeva asetus) 9 §:n 2 momentin 3 kohdan mukainen todistus, jossa tunnustetaan, että kantajalla on vuokrasuhteen päättymisen perusteella oikeus Alankomaissa sijaitsevia alueita vastaavaan osaan Jansenin tilan viitemäärästä. Näiden alueiden käyttöoikeus siirtyi 1.2.1991.

8. Vastaaja hylkäsi hakemuksen 19.3.1992 tekemällään päätöksellä siitä syystä, että jäsenvaltioille taattujen kokonaismäärien myöntäminen edellyttää välttämättä, että yhteisön oikeudessa vahvistettu periaate, jonka mukaan viitemäärä liittyy käytettyyn alueeseen, rajoitetaan kyseisen jäsenvaltion alueeseen. Silloin kun tilakohtaisia viitemääriä siirretään yhdessä niitä vastaavien alueiden kanssa viitemääräjako säilyy vastaajan mukaan vakaana vain, jos periaate, jonka mukaan kiintiö liittyy käytettyyn alueeseen, rajoitetaan koskemaan kansallista aluetta; koska riita-asian kohteena olevat alueet sijaitsevat Alankomaissa, niitä ei voida liittää Saksalle myönnettyyn kiintiöön edes silloin, kun tila siirtyy Saksan kansalaisten välillä.

9. Kantaja valitti tästä päätöksestä väittäen, että kiintiön käytettyyn alueeseen liittymistä koskevan periaatteen rajoittaminen koskemaan kansallista aluetta ei ole maidontuotannon rajoittamisesta 31.3.1984 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 856/84 [1] ja 31.3.1984 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 857/84 [2] olevat yhteisön oikeuden säännökset huomioon ottaen perusteltu. Näin ollen asetuksen N:o 857/84 12 artiklan d kohdassa määritellään yksiselitteisesti tilalla tarkoitettavan "yksittäisen tuottajan hoitamien tuotantoyksiköiden kokonaisuutta, jotka sijaitsevat yhteisön maantieteellisellä alueella". Kantajan mukaan kysymys on vain siitä, mihin kansalliseen maitokiintiöön Jansenin maatilan viitevuoden 1983 maidontuotanto luetaan. Koska tämä maitotuotanto toimitettiin saksalaiselle osuusmeijerille, vahvistettu kiintiö, joka kyseisenä aikana oli 182 000 kiloa, sisältyi Saksan liittotasavallan kokonaismäärään. Vastaaja hylkäsi tämän valituksen 19.5.1992.

10. Kantaja nosti tästä päätöksestä 11.6.1992 Verwaltungsgericht Düsseldorfissa kanteen, jossa se vaatii, että sille myönnettäisiin osa aikoinaan Jansenille myönnetystä viitemäärästä nojautuen pääasiallisesti niihin kanneperusteisiin ja väitteisiin, jotka se oli jo hallintovalituksessaan esittänyt.

1 — Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta annettu asetus (EYVL L 90, s. 10).

2 — Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13).

Asiaan sovellettavat säännökset

11. Yhteisöjen tuomioistuin tuntee tässä asiassa sovellettavat yhteisön säännökset erittäin hyvin. Kyseessä on asetus N:o 856/84, jossa säädettiin lisämaksun käyttöönottamisesta, asetus N:o 857/84 [3], jossa vahvistettiin kyseisen maksun soveltamista koskevat yleiset säännöt, ja 16.5.1984 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1371/84 [4], jossa vahvistettiin kyseisen maksun yksityiskohtaiset soveltamissäännöt ennen kuin se kumottiin komission asetuksella (ETY) N:o 1546/88 [5], jolla uudistettiin tätä alaa koskeva sääntely (jäljempänä asetus N:o 1546/88); nämä asetukset annettiin yhteisön maito- ja maitotuotemarkkinoiden rakenteellisten ylijäämien rajoittamiseksi perimällä lisämaksua maidontuotannosta. Tässä järjestelmässä tuottajille myönnetään tilakohtainen viitemäärä, joka perustuu heidän tuotantoonsa määrätyn ajan kuluessa (niin sanottu viiteajanjakso) niin, että lisämaksu peritään viitemäärän ylittävän tuotannon osalta.

12. Maitoalan tuotteiden kysynnän ja tarjonnan välisen mahdollisimman parhaan tasapainon takaamiseksi asetuksessa N:o 856/84 otettiin käyttöön viiden vuoden ajanjaksoksi

3 — Sellaisena kuin se on asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä annetun asetuksen (ETY) N:o 857/84 muuttamisesta 26 päivänä helmikuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 590/85 (EYVL L 68, s. 1) mukaan.

4 — Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta annettu asetus (EYVL L 132, s. 11).

5 — Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta 3 päivänä kesäkuuta 1988 annettu asetus (EYVL L 139, s. 12).

lisämaksu niille maitomäärille, jotka ylittivät alunperin 97,2 miljoonaksi maitotonniksi koko yhteisölle vahvistetun takuukynnyksen. [6] Tämän vuoksi asetuksella N:o 856/84 lisättiin maito- ja maitotuotealan perusasetukseen [7] 5 c artikla. Tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, että viiden peräkkäisen 1 päivänä huhtikuuta 1984 alkavan 12 kuukauden ajanjaksoksi otetaan käyttöön lisämaksu, jonka määritettävän viitemäärän ylittävät lehmänmaidon tuottajat tai ostajat maksavat [8]. Tämä maksu lasketaan joko tuottajiin sovellettavan menettelyn A mukaisesti tai ostajiin sovellettavan menettelyn B mukaisesti.

Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on keskeinen menettely A, jonka mukaan

"— lisämaksu peritään jokaiselta maidontuottajalta maidosta ja/tai maitoa vastaavasta tuotteesta, jotka tuottaja on toimittanut ostajalle, ja jonka määrät kyseisen 12 kuukauden ajanjakson aikana ylittävät määritettävän viitemäärän."

Kyseisen 5 c artiklan 3 kohdan mukaan, jollei 4 kohdan soveltamisesta muuta johdu, 1 kohdassa tarkoitetut viitemäärät eivät saa ylittää taattua kokonaismäärää, joka on sama kuin maitoa tai maitotuotteita käsittelevälle tai jalostavalle yritykselle kalenterivuoden 1981 aikana toimitetut maitomäärät lisättynä yhdellä prosentilla. Näin ollen jokaiselle jäsenvaltiolle vahvistettiin kokonaismäärä, joka Saksan liittotasavallan osalta oli 23 248 000 tonnia.

13. Asetuksessa N:o 857/84 vahvistettiin tämän järjestelmän soveltamissäännöt. Sen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että menettelyn A soveltamistapauksessa viitemäärä on sama kuin maidontuottajan kalenterivuonna 1981 toimittama maito- tai maitotuotemäärä lisättynä yhdellä prosentilla.

Kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin seuraavaa:

"— — jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdassa tarkoitettu viitemäärä niiden alueella on sama kuin kalenterivuoden 1982 tai 1983 aikana toimitettu tai ostettu maidon tai maitoa vastaavan tuotteen määrä siten vahvistetun prosenttiosuuden mukaan, että määrä ei ylitä asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa määriteltyä taattua määrää." *

6 — Ks. tämän asetuksen johdanto-osan neljäs ja viides perustelukappale.

7 — Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 804/68 (EYVL L 148, s. 13).

8 — 25.4.1988 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1109/88 (EYVL L 110, s. 27) muutettiin asetuksen N:o 804/68 5 c artiklaa niin, että lisämaksujärjestelmän soveltamisaikaa jatkettiin kahdeksaan 12 kuukauden ajanjaksoon.

* Tässä ja jäljempänä ratkaisuehdotuksessa esitetyt lainaukset suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

Saksan liittotasavalta on valinnut menettelyn A ja viitevuodeksi vuoden 1983.

14. Asetuksen N:o 857/84 7 artiklassa säännellään viitemäärien siirtämisestä tilan myynnin, vuokraamisen tai perintönä siirtymisen yhteydessä. Tämän säännöksen 1 kohdan alkuperäisessä versiossa vahvistettiin periaate, jonka mukaan kiintiö liittyy käytettyyn alueeseen seuraavasti:

"Kun tila myydään, vuokrataan toiselle tai se siirtyy perintönä, vastaava viitemäärä siirtyy kokonaan tai osittain ostajalle, vuokraajalle tai perilliselle vahvistettavien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti."*

15. Vuotta myöhemmin asetusta N:o 857/84 muutettiin kuitenkin asetuksella N:o 590/85 ja 7 artikla laadittiin uudelleen. Asetuksen N:o 590/85 kuudennen perustelukappaleen mukaan tämän artiklan "soveltaminen voi johtaa tietyissä tapauksissa vaikeiden taloudellisten olosuhteiden syntymiseen. On siksi suositeltavaa, että vuokralaiselle, jonka vuokrasopimus päättyy, annetaan mahdollisuus jatkaa maidontuotantoaan muualla ja että jäsenvaltioille annetaan lupa antaa tämän vuokralaisen käytettäväksi kokonaan tai osittain sille tilalle, josta vuokralainen on luopumassa, kuuluva viitemäärä."

7 artiklan 4 kohta kuuluu muutettuna seuraavasti:

"Sellaisten päättymässä olevien vuokrasopimusten osalta, joissa vuokraajalla ei oikeutta vaatia (vuokranantajaa) jatkamaan vuokrasopimusta vastaavilla ehdoilla, jäsenvaltiot voivat säätää, että maatilalle tai sen vuokratulle osalle kuuluva viitemäärä siirretään kokonaan tai osittain vuokraamisesta luopuvalle vuokralaiselle, mikäli tämä haluaa jatkaa maidontuotantoaan." *

16. Asetus N:o 1371/84, jossa vahvistettiin lisämaksun soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, korvattiin asetuksella N:o 1546/88, kuten edellä on todettu. Asetuksen N:o 1371/84 5 artiklan sisältö liitettiin lopulta asetuksen N:o 1546/88 7 artiklaan seuraavasti:

"Asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklan mukaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen artiklan 3 kohdan soveltamista, tuottajien viitemäärät — — siirretään menettelyssä A — — seuraavien edellytysten täyttyessä:

1. kun koko maatila myydään, vuokrataan toiselle tai se siirtyy perintönä, siirretään vastaava viitemäärä maatilan haltuunsa ottavalle tuottajalle;

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

2. kun maatilan osa myydään, vuokrataan toiselle tai se siirtyy perintönä, siirretään vastaava viitemäärä maidontuotantoon käytetyn pinta-alan mukaisesti — — maatilan haltuunsa ottavalle tuottajalle — — ;

3. 1 ja 2 alakohtien ja neljännen alakohdan säännöksiä sovelletaan analogisesti eri kansallisten säännösten mukaan muihin siirtotapauksiin, joilla on tuottajalle vastaavanlaisia oikeudellisia vaikutuksia.

4. kun sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklan 4 kohdan säännöksiä, jotka koskevat — — päättymässä olevia vuokrasopimuksia, joita ei voida jatkaa vastaavin ehdoin — — sille maatilalle tai sellaisen maatilan osalle, jonka vuokrasopimusta ei jatketa, kuuluva viitemäärä siirretään kokonaan tai osittain kyseessä olevalle tuottajalle, mikäli tämä aikoo jatkaa maidontuotantoaan sillä edellytyksellä, että hänelle näin siirtyneen viitemäärän summa ja sille tilalle, jonka hän ottaa haltuunsa tai jolla hän jatkaa tuotantoaan, kuuluvan viitemäärän summa ei ole suurempi kuin hänellä — — ennen vuokrasopimuksen päättymistä ollut viitemäärä." "

17. Asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c ja d kohdissa määritellään tuottajan ja tilan käsitteet:

tuottaja: maataloustuottaja, luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö tai luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmittymä, joiden tila sijaitsee yhteisön maantieteellisellä alueella ja joka

— myy maitoa tai maitotuotteita suoraan kuluttajille

— ja/tai toimittaa sitä ostajalle;

tila: tuottajan hoitamien tuotantoyksiköiden kokonaisuus, joka sijaitsee yhteisön maantieteellisellä alueella.

Kantajan ja Elke Jansenin välisen vuokrasuhteen päättymishetkellä olivat voimassa asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se oli muutettuna asetuksella N:o 590/85 ja asetuksella N:o 1546/88, säännökset.

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

18. Kansallinen tuomioistuin esittää ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessä epäilynsä siitä, oliko vastaajana olevan hallintoviranomaisen päätös kieltäytyä antamasta kantajan pyytämää todistusta lainmukainen. Kansallinen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että saksalaisessa lainsäädännössä säädetään edellä mainittujen yhteisön säännösten mukaisesti periaatteesta, jonka mukaan viitemäärät liittyvät käytettyyn alueeseen myös siinä tapauksessa, että maidontuotantoon käytetyt maatilan osat palautuvat vuokranantajalle vuokrasopimuksen päättyessä; toiseksi kansallinen tuomioistuin toteaa, että sovellettavassa kansallisessa tai yhteisön oikeudessa ei tehdä eroa sen mukaan, kuuluvatko vuokrasopimuksen päättyessä vuokranantajalle palautuneet maa-alueet kansalliseen alueeseen tai toisen jäsenvaltion alueeseen; kolmanneksi kansallinen tuomioistuin toteaa, että asetuksen N:o 857/84 12 artiklan d kohdassa oleva käsitteen "tila" määritelmä, jonka mukaan tila on "tuottajan hoitamien tuotantoyksiköiden kokonaisuus, joka sijaitsee yhteisön maantieteellisellä alueella", näyttää viittaavan siihen, että sillä, että tilan alueita sijaitsee toisessa jäsenvaltiossa ei ole merkitystä tämän osalta; kansallinen tuomioistuin lisää lopuksi, että viitemäärien siirtäminen jäsenvaltion rajojen yli voi kuitenkin tehdä kyseenalaiseksi kullekin jäsenvaltiolle erityisesti laskettujen tiettyjen taattujen maitomäärien jaon.

19. Pääasian kantaja, kuultavana oleva Derksen ja komissio ovat esittäneet yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa. Lisäksi pääasian vastaaja on ollut läsnä asian suullisessa käsittelyssä, jossa se on toistanut riidanalaiseen hallintopäätökseen sisältyneet perusteet.

Kantaja väittää, että periaate, jonka mukaan viitemäärät liittyvät käytettyyn alueeseen ei merkitse sitä, että kiintiö voi liittyä vain yhden jäsenvaltion alueella sijaitsevaan maidontuotantoalueeseen; kantaja täsmentää, että valtion rajat ylittävän tuotannonharjoittamisen tapauksessa tämä periaate ei johda myöskään siihen, että alueeseen sidottu maitokiintiö olisi laskettava kahteen eri kansalliseen taattuun maitomäärään. Koska Saksan liittotasavalta on valinnut menettelyn A ja vuoden 1983 viitevuodeksi, ja koska tuottaja Jansen on kyseessä olevana vuonna toimittanut kaiken tuotantonsa saksalaiselle osuusmeijerille, tämä tuotanto ei ole ollut ainoastaan hänelle myönnetyn tietyn viitemäärän perustana vaan se oli otettu huomioon myös myönnettäessä kyseisen jäsenvaltion kansallista taattua määrää. Kantaja lisää, että jos Alankomaissa sijaitsevia tilan alueita vastaava osuus, jota ei ole koskaan otettu huomioon Alankomaille varatussa kansallisessa maidon taatussa määrässä, lisättäisiin tälle valtiolle taattuun määrään, Alankomailla olisi velvollisuus suorittaa yhteisölle maksu taatun kansallisen määrän ylittämisen vuoksi ilman, että se olisi voinut tehdä jotain ylittämisen estämiseksi; tämä olisi ristiriidassa asetuksen N:o 856/84 ja asetuksen N:o 857/84 tarkoituksen kanssa ja se olisi ristiriidassa asetuksen N:o 857/84 12 artiklan d kohdan mukaisen maidontuotantotilan määritelmän kanssa.

20. Derksen väittää huomautuksissaan, että periaatetta, jonka mukaan kiintiö liittyy käytettyyn alueeseen, voidaan soveltaa vain kullekin jäsenvaltiolle taattujen kansallisten määrien yhteydessä ja että siksi saksalaisen tuottajan viitemäärän on liityttävä Saksan alueella sijaitseviin maa-alueisiin, koska se on osa Saksan liittotasavallalle jaetusta taatusta kokonaismäärästä.

21. Komissio arvioi, että saksalaisen hallintoviranomaisen päätös hylätä Katholische Kirchengemeinden tekemä hakemus sen oikeuden tunnustamisesta viitemäärän alankomaalaista aluetta vastaavaan osaan vuokrasopimuksen päättymisestä alkaen sillä perusteella, että kyseiset maatilan alueet sijaitsevat toisessa jäsenvaltiossa, ei ole yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaista.

22. Sen selvittämiseksi, voidaanko tällaista erilaista kohtelua perustella asetuksella N:o 856/84 perustettuun lisämaksujärjestelmään liittyvillä syillä, komissio on tulkinnut vuokrasopimuksen päättyessä voimassa olleita säännöksiä: se huomauttaa ensinnäkin, että asetuksessa N:o 856/84 vahvistettiin jäsenvaltioille taattu kokonaismäärä niiden maitomäärien summan suuruiseksi, jotka kussakin jäsenvaltiossa toimitettiin tiettynä ajanjaksona maitoa käsitteleville tai jalostaville yrityksille ilman, että maidon alkuperälle olisi vahvistettu mitään edellystä ja toiseksi, että asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c ja d kohdassa olevien tuottajan ja tilan käsitteiden määritelmien mukaisesti ainoana edellytyksenä on, että tuotantoyksiköt sijaitsevat "yhteisön maantieteellisellä alueella".

Komissio lisää, että tämä järjestelmä perustuu normaalitilanteeseen, jossa tuottajat toimittavat maidon siinä jäsenvaltiossa sijaitsevaan yritykseen, jossa niiden maa-alueet sijaitsevat. Jos tuottaja kuitenkin poikkeuksellisesti toimittaa maitonsa jäsenvaltion rajan toisella puolella sijaitsevaan yritykseen, kuten nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, se seikka, että nämä toimitukset on otettu huomioon tälle jäsenvaltiolle kuuluvaa taattua kokonaismäärää laskettaessa estää sen, että jälkikäteen voitaisiin siirtää tilakohtaisen kiintiön osa toiseen jäsenvaltioon, koska taatun viitemäärän jakamista yhteisön tasolla koskeva periaate on turvattava. Päinvastaisessa tapauksessa tuottajat siinä jäsenvaltiossa, johon kiintiö siirretään, joutuisivat epäedullisempaan asemaan kuin tuottajat siinä jäsenvaltiossa, jonka kiintiötä vähennettiin.

Koska vuokralainen toimitti vuonna 1983 koko tuotantonsa saksalaiselle osuusmeijerille, koska nämä toimitukset laskettiin Saksalle taattuun kokonaismäärään ja koska tämän jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen päin vastoin myönsi tälle tilakohtaisen viitemäärän, komissio päättelee, että tämä määrä voidaan siirtää asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti, kuitenkin sillä edellytyksellä, että siirto tehdään Saksan liittotasavallalle varatun taatun kokonaismäärän rajoissa. Se, että kansalliset

viranomaiset ovat kieltäytyneet sallimasta siirtoa siitä syystä, että osa alueista sijaitsee Alankomaissa, on komission mielestä perusteetonta erilaista kohtelua.

23. Saksalaisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen vastaamista varten tutkin ensinnä mahdollisuutta siirtää tuottaja Jansenille aikoinaan myönnetyn viitemäärän osa vuokranantajalle maa-alueen mukana vuokrasuhteen päättyessä niiden seurauksien tutkimiseksi, joita voi aiheutua siitä, että maa-alue sijaitsee toisen jäsenvaltion alueella.

24. Neuvosto antoi samana päivänä kuin jona se antoi asetuksen N:o 856/84, jolla otettiin käyttöön viitemäärän ylittäviä maitomääriä koskeva lisämaksu, myös asetuksen N:o 857/84, jonka 7 artiklassa ilmaistaan yleinen periaate siitä, että koko viitemäärä (toisin sanoen määrä, josta ei peritä lisämaksua) siirretään sen maa-alueen mukana, jonka perusteella viitemäärä on myönnetty. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Twijnstra antamassaan tuomiossa omaksuman tulkinnan mukaan "— — koko viitemääräjärjestelmä perustuu asetuksen N:o 875/84 7 artiklassa olevaan yleiseen periaatteeseen, — — jonka mukaan viitemäärä myönnetään maatilan osittaisen siirtämisen yhteydessä luovutuksensaajalle siirrettyjen alueiden mukaisessa suhteessa". [9]

25. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa Wachauf antamassaan tuomiossa, että "asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdan mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85, 'kun tila myydään, vuokrataan toiselle tai se siirtyy perintönä, — — vastaava viitemäärä — — siirtyy kokonaan tai osittain ostajalle, vuokraajalle tai perilliselle vahvistettavien yksityiskohtaisten soveltamissääntöjen mukaan'. Kuitenkin 7 artiklan 4 kohdan mukaan 'sellaisten päättymässä olevien vuokrasopimusten osalta, joita ei voida jatkaa entisin ehdoin, — — jäsenvaltiot voivat säätää, että maatilalle tai maatilan vuokratulle osalle kuuluva viitemäärä siirretään kokonaan tai osittain tilasta luopuvalle vuokralaiselle, mikäli tämä haluaa jatkaa maidontuotantoaan'. Edellä mainittujen säännösten kokonaistarkastelusta seuraa, että yhteisön lainsäätäjä on halunnut, että viitemäärä pääsääntöisesti palautuu maatilan haltuunsa ottavalle vuokranantajalle vuokrasuhteen päätyttyä edellä mainitun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden valtuutta myöntää viitemäärä kokonaan tai osittain tilasta luopuvalle vuokralaiselle". [10]

Tässä tuomiossa oli kysymys siitä, voitiinko asetuksen N:o 1371/84 5 artiklan 3 kohtaa soveltaa vuokrasopimuksen päätyttyä maatalouden koko tuotantoyksiköiden kokonaisuuden palauttamiseen myös silloin, kun tämä kokonaisuus sellaisena kuin se oli vuokrattu, ei käsittänyt vuokrasopimuksen mukaan lypsylehmiä eikä maidontuotantoon välttämättömiä teknisiä välineitä eikä vuokrasopimuksessa ollut sovittu vuokraajan velvollisuudesta maidontuotantoon.

9 — Asia C-81/91, Twijnstra, tuomio 19.5.1993 (Kok. 1993, s. I-2455, 25 kohta).

10 — Asia 5/88, Wachauf, tuomio 13.7.1989 (Kok. 1989, s. 2609, 13 kohta).

Yhteisöjen tuomioistuin tuli tuomiossaan seuraavaan tulokseen: "Vuokratun tilan palautumisesta vuokrasuhteen päätyttyä on seurauksena oikeusvaikutuksia, joita voidaan verrata asetuksen N:o 1371/84 5 artiklan 3 kohdan [josta tuli 4.6.1988 asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan 3 kohta] mukaisesti niihin, jotka syntyvät tämän tilan siirrosta vuokrasuhteen perustamisen yhteydessä, sillä molempiin tapahtumiin liittyy kyseisten tuotantoyksikköjen hallinnan vaihtuminen vuokrasopimuksella perustettujen sopimussuhteiden yhteydessä. Tämän vuoksi maatalouden tuotantoyksikköjen kokonaisuuden palautumiseen vuokrasuhteen päättyessä sovelletaan asetuksen N:o 1371/84 5 artiklan 3 kohtaa siltä osin kuin tämän kokonaisuuden siirtäminen vuokrasuhteen perustamisen yhteydessä kuuluu 5 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, kuten on asian laita silloin, kun kyseessä on asetuksen N:o 857/84 12 artiklan d kohdassa tarkoitettu tila — — ." [11]

26. Tämän oikeuskäytännön huomioon ottaen olen, kuten julkisasiamies Mischo asiassa Kühn [12] antamassaan ratkaisuehdotuksessa, sitä mieltä, että vuokralaisen luopuessa maatilasta hänellä olleet viitemäärät palautuvat pääsääntöisesti omistajalle, joka tekemällä uuden vuokrasopimuksen uuden vuokralaisen kanssa siirtää ne tälle, elleivät jäsenvaltiot ole käyttäneet niille asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 4 kohdassa ja asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa annettua valtuutta säätää, että viitemäärä annetaan kokonaan tai osittain vuokraamisesta luopuvan vuokralaisen käyttöön, mikäli tämä haluaa jatkaa maidontuotantoa ja että hänen käyttöönsä näin siirtyneen viitemäärän ja sille tilalle, jonka hän ottaa haltuunsa tai jolla hän jatkaa tuotantoaan, kuuluvan viitemäärän summa ei ylitä hänellä ennen vuokrasopimuksen päättymistä ollutta vastaavaa viitemäärää.

27. Muuttaako tätä päätelmää sitten se seikka, että vuokrasopimuksen päätyttyä omistajalle palautuvat maa-alueet sijaitsevat toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, jolle taattuun kokonaismäärään on laskettu tuottajalle/vuokralaiselle vuonna 1984 myönnetty viitemäärä?

28. Mielestäni vastaus on kielteinen monestakin syystä. Ensinnäkin kantajan ja Jansenin välisen vuokrasuhteen päättymisaikana viitemäärien siirtymistä koskevissa voimassa olleissa säännöksissä ei tehty eroa sen mukaan, sijaitsiko koko maatila samassa jäsenvaltiossa.

29. Toiseksi, kuten edellä olen todennut, viitemäärä siirtyy maatilan kanssa ja tässä erityislainsäädännössä tilan käsitteen määritelmä sisältyy asetuksen N:o 857/84 12 artiklan d kohtaan, jonka mukaan tilalla tarkoitetaan "yksittäisen tuottajan hoitamien

11 — Edellä alaviitteessä 10 mainittu tuomio, 15 kohta.

12 — Asia C-177/90, Kühn, tuomio 10.1.1992 (Kok. 1992, s. I-35, erityisesti s. I-55, 43 kohta).

tuotantoyksiköiden kokonaisuutta, jotka sijaitsevat yhteisön maantieteellisellä alueella".

30. Näin ollen viitemäärä tai osa siitä voi siirtyä yhdessä maa-alueen kanssa, sikäli kuin nämä kuuluvat asetuksessa N:o 857/84 tarkoitettuun tilaan, joka sijaitsee yhteisön maantieteellisellä alueella. Tässä asiassa sovellettavaa tulkintaa vahvistaa se muutos, joka tehtiin tähän määritelmään neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1560/93 [13], jonka voimaantulosta 28.6.1993 alkaen tilalla tarkoitetaan "yksittäisen tuottajan hoitamien tuotantoyksiköiden kokonaisuutta, jotka sijaitsevat jäsenvaltion maantieteellisellä alueella".

31. Tämän lisäksi olen komission kanssa kuitenkin samaa mieltä siitä, että on perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa kiellettyä syrjintää, että vastaajana oleva hallintoviranomainen kieltäytyi sillä perusteella, että alueet sijaitsivat toisessa jäsenvaltiossa, antamasta todistusta siitä, että aikoinaan Jansenille myönnetyn viitemäärän osa siirtyi kantajalle yhdessä palautettujen maa-alueiden vastaavan osan kanssa vuokrasuhteen päätyttyä.

32. Perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan yhteisen järjestelyn "tulee rajoittua vain 39 artiklassa lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, eikä siinä saa syrjiä tuottajia tai kuluttajia yhteisössä". Yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut tämän määräyksen asiassa Graff antamassaan tuomiossa seuraavasti:

» — — perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa oleva syrjintäkielto on vain erityinen ilmaus yhteisön oikeuden perusperiaatteisiin kuuluvasta yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta — — jonka mukaan toisiinsa verrattavissa tilanteissa ei menetellä eri tavalla, ainakaan jos tällaista eroa ei voida objektiivisesti perustella". [14]

Yhteisöjen tuomioistuin on samassa tuomiossa todennut, että "yhteisön oikeuden mukaisten perusoikeuksien ja perusperiaatteiden suojelusta johtuvat vaatimukset sitovat myös jäsenvaltioita niiden pannessa täytäntöön yhteisön säännöksiä ja — — niiden on tämän vuoksi sovellettava näitä säännöksiä niin pitkälle kuin mahdollista kyseisten vaatimusten mukaisesti — — Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa erityisesti, että perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toinen alakohta koskee kaikkia maatalousmarkkinoiden yhteisiin markkinajärjestelyihin liittyviä toimenpiteitä siitä riippumatta, mikä viranomainen ne toteuttaa. Näin ollen se velvoittaa myös jäsenvaltioita

13 — Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annetun asetuksen (ETY) N:o 3950/92 muuttamisesta 14 päivänä kesäkuuta 1993 annettu neuvoston asetus (EYVL L 154, s. 30)

14 — Asia C-351/92, Graff, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. I-3361, 15 kohta).

niiden pannessa täytäntöön näitä markkinajärjestelyjä". [15]

33. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa vastaajan tekemällä hylkäävällä päätöksellä asetetaan sellainen vuokranantaja, joka vuokrasopimuksen päättyessä saa haltuunsa Saksan rajan toisella puolella sijaitsevat maa-alueensa, huonompaan asemaan kuin sellainen vuokranantaja, joka samoissa olosuhteissa saa haltuunsa osan kokonaan Saksan alueella sijaitsevasta tilasta. Koska kyseessä olevissa toisiinsa verrattavissa tilanteissa on menetelty eri tavalla, on varmistuttava siitä, onko tämä erilainen menettely lisämaksujärjestelmän yhteydessä objektiivisesti perusteltua maa-alojen sijaintipaikasta johtuvasta syystä.

34. Niiden säännösten mukaan, joilla yhteisöjen lainsäätäjä on määritellyt tämän järjestelmän, yhteisölle taattu kokonaismäärä jaettiin jäsenvaltioiden kesken niiden alueella määrätyn vuoden aikana toimitetun määrän perusteella ja tämä määrä rajoittaa maidontuotantoa kyseisessä jäsenvaltiossa niin, että tuottajille myönnetyt tilakohtaiset viitemäärät eivät saa ylittää tätä rajaa. Kuten julkisasiamies Van Gerven on todennut asiassa Graff [16] antamassaan ratkaisuehdotuksessa, yhteisön maitokiintiöjärjestelmän lähtökohtana on jokaiselle jäsenvaltiolle erikseen laskettu taattu kokonaismäärä. Van Gerven on lisäksi todennut, että asetuksen N:o 856/84 viidennestä perustelukappaleesta ja asetuksen N:o 804/68 5 c artiklan 3 kohdasta "— — voidaan päätellä, että lisämaksujärjestelmä on *perimmäisen luonteensa mukaisesti* tarkoitettu yksittäisten jäsenvaltioiden alueelle, koska se perustuu kunkin jäsenvaltion osalta vuonna 1981 sen alueella toimitettuihin maito- tai maitotuotemääriin."

35. Mielestäni kuitenkin, se että tämän järjestelmän rakenne on otettu huomioon, ei sulje pois sitä, että viitemäärä siirretään vuokrasopimuksen päätyttyä kokonaan tai osittain tilan mukana, jos osa maa-alueesta sijaitsee toisen jäsenvaltion alueella, siltä osin kuin tämä siirto tapahtuu sille jäsenvaltiolle taatun kokonaismäärän rajoissa, johon tuottajalle/vuokralaiselle vuonna 1984 myönnetty viitemäärä on laskettu.

36. Tämän vuoksi olen samaa mieltä kuin komissio kirjallisissa huomautuksissaan siitä, että viitemääräjärjestelmän erityisluonne ei ole riittävä peruste sille, että asiassa on menetelty eri tavalla alueiden sijainnin mukaan ja että tuottaja Jansenille vuonna

15 — Edellä alaviitteessä 14 mainittu tuomio, 17 ja 18 kohta.

16 — Edellä alaviitteessä 14 mainittu asia, ratkaisuehdotuksen 13 kohta.

1984 myönnetty viitemäärä, joka on osa Saksan liittotasavallan taatusta kokonaismäärästä, on palautettava yhdessä maa-alueiden kanssa osittain omistajalle vuokrasuhteen päätyttyä, vaikka maa-alueet sijaitsisivatkin toisen jäsenvaltion alueella, mikäli tämän siirron yhteydessä otetaan huomioon järjestelmän rakenne, toisin sanoen se tehdään Saksalle taatun kokonaismäärän rajoissa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi sille esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Saksalaiselle ostajalle maitoa toimittavalle saksalaiselle maidontuottajalle, jonka tila sijaitsee Saksassa ja jolla on vuokra-alueita Saksassa ja Alankomaissa, 2.4.1984 myönnetty maidon viitemäärä voidaan liittää osittain tämän tuottajan Alankomaissa sijaitseviin vuokra-alueisiin niin, että vastaava viitemäärä siirtyy vuokrasopimuksen päätyttyä vuokranantajalle.